

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 52/05-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. októbra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť I. L., bytom M., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., B. B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 496/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 C 905/91, neskôr pod sp. zn. 8 C 606/95) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 496/02 p o r u š i l základné právo I. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. I. L. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Michalovce p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. I. L. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 20 907 Sk (slovom dvadsaťtisíc deväťstosedem slovenských korún), ktoré je Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. M. K., B. B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 2. marca 2005 č. k. IV. ÚS 52/05-18 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. L., bytom M. (ďalej len „sťažovateľka“), právne zastúpenej advokátom JUDr. M. K., B. B., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 496/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 C 905/91, neskôr pod sp. zn. 8 C 606/95).

Zo sťažovateľkou predloženej sťažnosti vyplýva, že 22. augusta 1991 podala okresnému súdu žalobu o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, o jej zaradenie na pôvodnú prácu a o zaplatenie náhrady ušlej mzdy. Do podania sťažnosti ústavnému súdu vo veci určenia a zaplatenia náhrady ušlej mzdy nie je právoplatne rozhodnuté.

Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. V konaní sp. zn.: 7 C 496/02 pred Okresným súdom v Michalovciach bolo nečinnosťou Okresného súdu v Michalovciach porušené základné právo sťažovateľa na

prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené ust. čl. 48 ods. 2 siedmeho oddielu druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu v Michalovciach, aby začal vo veci sp. zn.: 7 C 496/02 konať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

3. Ústavný súd priznáva I. L., bytom: M. - sťažovateľovi, ktorého základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 siedmeho oddielu druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené nečinnosťou Okresného súdu v Michalovciach primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500.000,- Sk.

4. Okresný súd v Michalovciach je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia pred ústavným súdom na účet advokáta JUDr. M. K., do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd listom sp. zn. Spr 1074/04 z 18. apríla 2005 a právny zástupca sťažovateľky odpoveďou k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 10. mája 2005.

2. 1. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol:

«Čo sa týka samotnej ústavnej sťažnosti zo dňa 12. 10. 2004, dávame do pozornosti článok II označený ako „Porušené základné právo“ na strane 4 a 5 sťažnosti. Sťažovateľka sa v druhom odseku tohto článku iba „domnieva“, že v konaní 7 C 496/02 došlo k zbytočným prieťahom. Argumentuje jedine dĺžkou konania a to trinástimi rokmi a tou skutočnosťou, že sa jedná o spis tunajšieho súdu. V ďalšom argumentuje nálezom Ústavného súdu č. II 26/95 a tromi kritériami: 1. zložitnosťou veci, 2. správaním účastníka a 3. postupom súdu. V ďalšom texte sa nepresvedčivo snaží dosadiť do tohto vzorca, že spĺňa podmienky pre vybavenie sťažnosti. Sťažovateľka tak učinila v treťom odseku na 5. strane sťažnosti. Keďže tento odsek nemá ani štyri riadky, dovoľujeme si ho celý citovať.

„Pokiaľ ide o prvé kritérium, je sťažovateľ toho názoru, že predmetná vec nie je natoľko komplikovaná a náročná, aby mohla ospravedlniť prieťahy v konaní súdu. Taktiež správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci nezapríčiniilo spôsobené prieťahy v konaní. Sťažovateľ má zato, že prieťahy v konaní sú spôsobené postupom súdu.“

Tieto necelé štyri riadky majú z nášho pohľadu oprávňovať nárok sťažovateľky na vybavenie jej sťažnosti. Celý text sťažnosti považujeme za unifikovaný, osvedčený v iných konaniach a prispôsobený tomuto konaniu. Sťažovateľka v článku I. Skutkový stav, chronologicky opisuje priebeh konania a v článku II. cituje judikatúru Ústavného súdu, avšak chýba nám konkrétnosť a vecnosť. Podľa nášho názoru, každé z troch kritérií, ktoré uvádza sťažovateľka a ktoré sme vyššie citovali, má byť aj odôvodnené a preukázané konkrétnymi dôkazmi sťažovateľky. Túto skutočnosť považujeme za podstatnú a ako účastník konania kvalifikujeme takéto neodôvodnenie ako vadu sťažnosti. Sťažovateľka takto preniesla dôkazné bremeno na Ústavný súd. Takto sa náš súd dostal do nerovnoprávneho postavenia oproti sťažovateľke, keď nevieme na aké skutočnosti máme odpovedať, lebo sťažnosť je v tomto smere všeobecná a nekonkrétna. Nie vlastnou vinou sme sa takto ocitli v postavení, keď sa na nás nevzťahuje zásada každého súdneho konania a to prezumpcia nevinu. Naopak, ocitli sme sa v postavení prezumpcie viny, pričom sa máme z tohto postavenia vyvinuť a sami nevieme, čo je nám kladené za vinu, teda nevieme, na čo máme reagovať.

Nevieme, z čoho usudzuje sťažovateľka, že vec 7 C 496/02 „nie je natoľko komplikovaná a náročná.“ Nech táto uvedie konkrétne dôkazy oprávňujúce ju k takémuto názoru, keď táto tvrdí, že predmetná vec je nekomplikovaná a nenáročná.

Aby sme sa mohli vyjadriť k druhej časti prvej vety, uvedenej v treťom odseku sťažnosti na piatej strane, musíme vedieť, aké prieťahy Okresnému súdu v Michalovciach sťažovateľka vytýka. Samotné konštatovanie, že spor trvá 13 rokov, neoprávňuje sťažovateľku k záveru, že vo veci vznikli prieťahy a že tieto prieťahy boli spôsobené tunajším súdom.

Nesúhlasíme ani s názorom, že správanie sťažovateľky nezapríčiniť prieťahy v tomto konaní. Na rozdiel od sťažovateľky budeme vecní a konkrétni. Do pozornosti Ústavného súdu dávame hneď žalobu sťažovateľky, ktorá ani pri nevieme akej tolerancii zo strany všeobecného súdu, nespĺňa základné formálne a obsahové záležitosti. Náležitosti návrhu sú obsiahnuté v § 42 a 79 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka označila ako žalovaného Vojenský útvar M., ktorý rozhodne v tomto spore nemá spôsobilosť byť účastníkom podľa § 19 Občianskeho súdneho poriadku. Predmet sporu označila „o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru“, teda bez mzdového nároku. Zaujímavý je

už prvý odsek žaloby, kde sťažovateľka uvádza: „Keďže k dnešnému dňu mi žalovaná organizácia nedoručila rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou a dňa 1. júla 1991 bolo nariadené vojakom základnej služby vykonávajúcim službu na vchode, aby ma nepustili do teritória útvaru.“

Tento odsek postráda akúkoľvek vnútornú logiku. Sťažovateľka sa domáha neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, pričom hneď v prvom odseku sama udáva, že s ňou nebol pracovný pomer rozviazaný, len jej nebol umožnený vstup na pracovisko, bližšie nešpecifikovaného dňa, keďže žaloba nie je datovaná. Z prezenčnej pečiatky vyplýva, že žaloba bola podaná na súde 22. 8. 1991, teda „dnešný deň“ je asi 22. august 1991. Usudzujeme však, že sťažovateľka mala znemožnený výkon práce už v čase od 1. 7. 1991.

Nelogický je aj druhý odsek žaloby, v ktorom sťažovateľka uvádza, že 20. 5. 1991 jej Ing. L. J. poslal vysvetlenie a zoznámenie s postupom organizácie voči zamestnancovi. Logicky usudzujeme, že údajná výpoveď predchádzala tomuto dátumu.

V treťom odseku už spomína deň 17. apríl 1991. Dovolíme si zacitovať celý tento odsek: „Dňa 17. apríla 1991 o 16.00 hod., keď sa u útvaru končí pracovná doba, mi môj nadriadený mjr. K. nariadil za prítomnosti mjr. L. D. a nrap. C. P. prevziať spis. Moja odpoveď znela: Je po pracovnej dobe, ráno Vám to zoberiem. Menovaní sa vzdialili vedľa do kancelárie.“ Napriek všetkej snahe nevieme, čo tým chcela sťažovateľka povedať. O aký spis sa jednalo a aký zásadný význam mal tento „SPIS“ pre jej uplatnený nárok. Posledné tri riadky prvej strany žaloby už majú svoju logiku, lebo sťažovateľka žiada o umožnenie výkonu svojej práce v zmysle pracovnej zmluvy.

Do pozornosti Ústavného súdu SR dávame petit žaloby. Sťažovateľka sa domáha neplatnosti rozviazania pracovného pomeru. Neuvádza, akým spôsobom bol tento pracovný pomer ukončený, pod akou spisovou značkou a kedy mal tento skončiť. V druhej časti petitu žiada o zaradenie na pôvodné pracovné miesto. V tretej časti žiada náhradu ušlej mzdy, neuvádza, v akej výške a za aké obdobie. K žalobe nepripojila žiaden listinný dôkaz ani pracovnú zmluvu. Žalobu podala v jednom rovnopise a táto obsahuje 38 riadkov zmätočného textu.

Pýtame sa, či tvrdenie sťažovateľky o tom, že nespôsobilá v konaní žiaden prietah je vzhľadom na vyššie uvedené pravdivé, alebo nie? (...)“

Po následnom uvedení chronológie úkonov okresného súdu, odvolacieho súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predsedníčka okresného súdu ďalej uvádza:

„V prvom rade žiadame, aby Ústavný súd SR striktne posúdil, aké prietahy vo veci spôsobil prvostupňový súd, aké odvolací súd a aké sťažovateľka. Neprislucha nám komentovať rozhodnutia odvolacieho súdu, ale podľa nášho názoru, nárok sťažovateľky, ktorým sa domáhala vyslovenia neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, mohol byť právoplatne rozhodnutý už vtedy, keď prvostupňový súd tomuto návrhu prvýkrát vyhovel. Ďalej dávame do pozornosti Ústavnému súdu SR procesný inštitút dožiadania, ktorý bol v tomto konaní využitý. Za dĺžku vybavenia dožiadania nenesie náš súd zodpovednosť. Ďalej poukazujeme na zaťaženosť znalkyne Ing. M. D., ktorá túto skutočnosť ešte pred vypracovaním posudku signalizovala, preto tento posudok podala oneskorene. Opäť poukazujeme na vady žaloby, spôsobené výlučne žalobkyňou, ktoré uvádzame v texte zhora. Táto neuviedla, akej neplatnosti rozviazania pracovného pomeru sa domáha, na základe akého rozhodnutia. Nepripojila k žalobe ani najzákladnejšie listinné dôkazy a to pracovnú zmluvu a rozhodnutie o skončení pracovného pomeru. Neuviedla, akej náhrady mzdy sa domáha, v akej výške, za aké obdobie. Nepripojila ani jednu výplatnú pásku, ani jeden mzdový list. Tento nárok upravila do predpísanej podoby až po jedenástich rokoch a opäť bez akéhokoľvek listinného dôkazu, pričom procesný predpis ukladá jej, ako navrhovateľke, takúto povinnosť splniť priamo s podaným návrhom. Je len logické, že súd sa najprv musel vypoariadať s otázkou platnosti skončenia pracovného pomeru sťažovateľky a až následne riešil jej mzdový nárok.

Popierame tvrdenia obsiahnuté v ústavnej sťažnosti, že sa nejedná o komplikovanú právnu vec. Pracovné spory sú komplikované spory, náročné na skutkové dokazovanie, ako aj právne posúdenie, čo sme konkrétne uviedli vyššie. Sťažovateľka neprodukuje žiaden dôkaz preukazujúci jej tvrdenie, že sa jedná o právne nenáročnú vec. Sťažovateľka neuvádza jeden konkrétny prietah, jednu konkrétnu skutočnosť, ktorú táto považuje za prietah v konaní. Považujeme to za vadu ústavnej sťažnosti. Samotné konštatovanie, že spor trvá 13 rokov, nepreukazuje neefektívnu prácu súdu. Štatistické údaje o dĺžke

pracovných sporov právne svedčia o tom, že priemerná dĺžka týchto konaní je aj niekoľko rokov.

Ústavnú sťažnosť sťažovateľky považujeme za nekonkrétnu a účelovú. Cieľom tohto jej konania je jednoznačne získanie finančného zadosťučinenia. Podľa nášho názoru, ak k prieťahom došlo, mal by za tieto zodpovedať každý zo zúčastnených súdov podľa miery zavinenia so zohľadnením miery zavinenia samotnej sťažovateľky.

Navrhujeme Ústavnému súdu SR sťažnosť vo vzťahu k nášmu súdu zamietnuť.

Trváme na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti.»

2. 2. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol:

„Zo zaslaného vyjadrenia Okresného súdu v Michalovciach vyplýva, aké úkony konajúci súd v súdnom konaní vykonal. Vyjadrenie okresného súdu len potvrdzuje nami v sťažnosti uvedené skutočnosti. Napriek skutočnostiam uvedených v zaslanom vyjadrení sme toho názoru, že aj v prípade, ak by bolo súdne konanie akokoľvek zložité v žiadnom prípade zložitosť veci neospravedlňuje prieťahy v konaní. Súd sa musí efektívnymi úkonmi snažiť zložitosť veci odstrániť. Ak nie je ani po viac ako 13 rokoch od podania žaloby vo veci rozhodnuté tak súd v danom prípade konal neefektívne bez ohľadu na zložitosť veci a postup účastníkov.

Z dôvodu vyššie uvedeného máme za to, že došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal nález tak ako je uvedený v sťažnosti zo dňa 12. 10. 2004, doručenej Ústavnému súdu SR dňa 15. 10. 2004.“

3. Ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyzval účastníkov na oznámenie, či v prípade, ak od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, súhlasia s jeho upustením.

3. 1. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 18. apríla 2005 uviedol: *„Trváme na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti.“*

4. V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť IV. senát ústavného súdu, pretože v roku 2004 a v roku 2005 v súlade s rozvrhom práce na tento rok bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom IV. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu uznesením z 31. mája 2005 Dodatkom č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2005 sp. zn. Spr 1164/04 rozhodlo, že s účinnosťou od 8. júna 2005 sa sudca spravodajca Juraj Horváth stal členom I. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj Horváth, sa prejednávajú v I. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prejednala a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7C 496/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10C 905/91, neskôr pod sp. zn. 8C 606/95) najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03, I. ÚS 242/04):

Priebeh konania do februára 1993

- 22. august 1991 - sťažovateľka podala okresnému súde žalobu o vyslovenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru proti Vojenskému útvaru M. (ďalej len „vojenský útvar“), v ktorej navrhla, „aby súd po vykonanom dokazovaní vyniesol rozsudok“. Vec bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 905/91;

- 18. september 1991 - „Vojenské oddelenie pre zastupovaciu činnosť“ oznámilo okresnému súde, že vojenský útvar nemá právnu subjektivitu, pretože jej nositeľom je „Československý štát – Vojenská správa, zastúpená Vojenským oddelením pre zastupovaciu činnosť – B.“ (ďalej len „žalovaná“), súčasne žiadali o predĺženie lehoty na vyjadrenie k žalobe;

- 23. september 1991 - okresný súd nariadil výsluch sťažovateľky za účelom odstránenia nedostatkov žaloby na 26. september 1991 (predvolanie doručené sťažovateľke 24. septembra 1991);
- 26. september 1991 - sťažovateľka na výsluchu opravila podaním do zápisnice žalobu v označení žalovaného;
- 3. október 1991 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalovanej, ktorá žiadala o nenariadenie pojednávania, pretože je predpoklad mimosúdneho urovnania sporu (odvolanie výpovede danej sťažovateľke a náhrada mzdy);
- 8. október 1991 - okresný súd nariadil výsluch sťažovateľky na 23. október 1991 (pojednávanie, na ktoré nebola predvolaná žalovaná);
- 23. október 1991 - pojednávanie bolo pre neprítomnosť sťažovateľky, ktorá osobne ospravedlnila svoju neúčast', odročené na neurčito;
- 15. november 1991 - žalovaná žiadala podať informáciu, či sťažovateľka odstránila nedostatok žaloby v označení žalovaného;
- 21. november 1991 - žalovaná oznámila okresnému súdu, že nedošlo k uzavretiu mimosúdnej dohody, a žiadala v konaní pokračovať;
- 2. december 1991 - okresný súd nariadil pojednávanie na 11. december 1991 a od žalovanej vyžiadal doručenie výpovede danej sťažovateľke a písomný dôkaz o jej doručení sťažovateľke;
- 11. december 1991 - pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov a po tom, ako žalovaná predložila vyžiadané doklady, odročené na neurčito „za účelom ďalšieho dokazovania podľa úvahy sudcu“, pretože sťažovateľka spochybnila tvrdenie žalovanej, že výpoveď jej bola doručená;
- 30. marec 1992 - okresný súd nariadil pojednávanie na 30. apríl 1992;
- 27. apríl 1992 - okresný súd zmenil nariadený termín pojednávania z 30. apríla 1992 na 11. máj 1992;
- 11. máj 1992 - okresný súd na pojednávaní vypočul účastníkov a svedkov, následne rozsudkom žalobu v celom rozsahu zamietol;
- 3. jún 1992 - zákonný sudca žiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku;
- 9. júl 1992 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku z 3. júna 1992;

- 21. júl 1992 - okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľky na vyjadrenie žalovanej;
- 5. august 1992 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu sťažovateľky;
- 12. august 1992 - spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na konanie o odvolaní sťažovateľky;
- 19. október 1992 - krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 328/92 vrátil spis okresnému súdu na vypracovanie opravného uznesenia k rozsudku z 11. mája 1992 z dôvodu, že „*Vojenské oddelenie pre zastupovaciu činnosť v B. nie je žalovaný a ani nemôže byť žalovaným*“;
- 27. október 1992 - spis bol z krajského súdu doručený okresnému súdu;
- 19. november 1992 - okresný súd uznesením opravil záhlavie rozsudku z 11. mája 1992 tak, že ako žalovaného uviedol: v I. rade – „*Československý štát – Vojenská správa, zastúpená Vojenským oddelením pre zastupovaciu činnosť – B.*“; a v II. rade – „*Vojenský útvar M.*“;
- 20. január 1993 - okresný súd nariadil pojednávanie (výsluch účastníkov a svedka) na 29. január 1993 a predvolal aj svedkov;
- 28. január 1993 - Vojenský úrad pre zastupovanie (ďalej len „právny zástupca žalovanej“) ospravedlnil neúčast na pojednávaní 29. januára 1993;
- 29. január 1993 - okresný súd vypočul svedkov ohľadne skutočností o spôsobe doručovania výpovede sťažovateľke;

Priebeh konania po februári 1993

- 1. november 1993 - okresný súd dožiadaním žiadal Obvodný súd Bratislava 2 (ďalej len „obvodný súd“) o výsluch právneho zástupcu žalovanej k výpovediam svedkov z 29. januára 1993;
- 8. november 1993 - dožiadanie bolo doručené obvodnému súdu;
- 5. január 1994 - právny zástupca sťažovateľky urgoval ďalší procesný postup okresného súdu;
- 17. január 1994 - obvodný súd vykonal výsluch žalovanej;
- 20. január 1994 - spis bol z obvodného súdu vrátený okresnému súdu,
- 2. február 1994 - žalovaná navrhla vykonanie dokazovania vypočutím svedka;
- 7. február 1994 - okresný súd nariadil výsluch účastníkov a svedkov na 15. február 1994;

- 15. február 1994 - okresný súd za prítomnosti účastníkov vypočul svedka (Ing. K.) a súčasne nariadil výsluch ďalšieho svedka navrhovaného právnym zástupcom sťažovateľky na 28. február 1994;
- 28. február 1994 - okresný súd za prítomnosti sťažovateľky vypočul svedka (npr. C.);
- 10. október 1994 - spis bol predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní sťažovateľky;
- 3. február 1995 - krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 495/94 zrušil rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením a vec mu vrátil na ďalšie konanie;
- 23. február 1995 - spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu;
- 8. marec 1995 - okresný súd nariadil pojednávanie na 28. marec 1995;
- 28. marec 1995 - po vypočutí právneho zástupcu sťažovateľky sa uznesením zastavilo konanie proti žalovanej v II. rade (Vojenskému útvaru M.) a vo zvyšnej časti bola vec vylúčená na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 8 C 606/95;
- 26. apríl 1995 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k výpovedi;
- 11. september 1995 - okresný súd zaslal vyjadrenie sťažovateľky žalovanej na zaujatie stanoviska;
- 29. september 1995 – žalovaná sa vyjadrila k stanovisku sťažovateľky;
- 10. október 1995 - okresný súd zaslal vyjadrenie žalovanej na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľky;
- 19. október 1995 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej;
- 30. január 1996 - okresný súd nariadil pojednávanie na 20. február 1996;
- 20. február 1996 - pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na neurčito za účelom „*vyriešenia otázky nižšej zložky organizácie*“ kvôli zodpovedaniu otázky, či žaloba proti štátu bola uplatnená včas;
- 11. december 1996 - právny zástupca sťažovateľky urgoval nariadenie pojednávania;
- 8. január 1997 - právny zástupca sťažovateľky urgoval nariadenie pojednávania;
- 27. január 1997 - okresný súd nariadil pojednávanie na 11. február 1997;
- 11. február 1997 - pojednávanie bolo po vypočutí sťažovateľky a jej právneho zástupcu odročené na 11. marec 1997 za účelom vypočutia svedkov;

- 11. marec 1997 - pojednávajúce bolo z dôvodu neprítomnosti predvolaných svedkov odročené na 20. marec 1997;
- 19. marec 1997 - jeden z predvolaných svedkov (p. K.) ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 20. marca 1997 s tým, že sa na súd dostaví 21. marca 1997;
- 20. marec 1997 - pojednávajúce bolo z dôvodu neprítomnosti predvolaných svedkov a právneho zástupcu žalovanej odročené na 15. apríl 1997;
- 15. apríl 1997 - pojednávajúce bolo po vypočutí sťažovateľky a svedkov (p. K., p. R.) odročené na 29. apríl 1997 z dôvodu predvolania neprítomného právneho zástupcu žalovanej, ktorému sa uložila povinnosť predložiť osobný spis sťažovateľky, ako aj všetky doklady osvedčujúce jej prepustenie z pracovného pomeru z dôvodu porušenia pracovnej disciplíny;
- 29. apríl 1997 – právny zástupca žalovanej ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 29. apríla 1997 z dôvodu, že sa nepodarilo zhromaždiť súdom požadované doklady ohľadne výpovede danej sťažovateľke, a preto by bola jeho účasť na pojednávaní bezpredmetná;
- 29. apríl 1997 - pojednávajúce bolo pre neprítomnosť právneho zástupcu žalovanej za účelom jeho opätovného predvolania pod hrozbou rozhodnutia v jeho neprítomnosti odročené na 15. máj 1997;
- 15. máj 1997 - po vypočutí účastníkov okresný súd na pojednávaní rozhodol vec rozsudkom tak, že výpoveď daná sťažovateľke je neplatná a konanie o nároku sťažovateľky na náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru vylúčil na samostatné konanie;
- 11. júl 1997 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie právneho zástupcovi žalovanej proti rozsudku;
- 28. júl 1997 - okresný súd zaslal odvolanie žalovanej na vyjadrenie sťažovateľke (doručené jej právneho zástupcovi 1. augusta 1997);
- 20. august 1997 - okresný súd urgoval vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalovanej (doručené jej právneho zástupcovi 27. augusta 1997);
- 4. september 1997 - okresný súd urgoval vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalovanej (doručené jej právneho zástupcovi 9. septembra 1997);
- 18. september 1997 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalovanej;

- 25. september 1997 - spis bol predložený krajskému súdu;
- 30. január 1998 - krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 232/97 zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti (vyhovujúcej časti) z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a nezrozumiteľnosti a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie;
- 2. marec 1998 - spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu;
- 6. apríl 1998 - okresný súd nariadil pojednávanie na 16. apríl 1998;
- 16. apríl 1998 - okresný súd na pojednávaní po vyhlásení uznesenia, že bude konať v neprítomnosti žalovanej, ktorá sa napriek predvolaniu nedostavila, rozhodol vec rozsudkom tak, že výpoveď daná sťažovateľke je neplatná a jej nárok na náhradu mzdy vylúčil na samostatné konanie;
- 30. jún 1998 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie podané právnym zástupcom žalovanej proti vyhovujúcej časti rozsudku zo 16. apríla 1998;
- 27. júl 1998 - žalovaná doplnila svoje odvolanie;
- 20. august 1998 - okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k odvolaniu (doručené jej právnomu zástupcovi 25. augusta 1998);
- 9. september 1998 - okresný súd urgoval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k odvolaniu (doručené jej právnomu zástupcovi 14. septembra 1998);
- 25. september 1998 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalovanej;
- 6. október 1998 - spis bol predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní;
- 27. október 1998 - krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co 370/98 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o určení neplatnosti výpovede a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu.
- 4. november 1998 - spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu;
- 28. december 1998 - okresný súd nariadil pojednávanie na 19. január 1999;
- 19. január 1999 - okresný súd na pojednávaní po vypočutí účastníkov rozhodol vec rozsudkom tak, že výpoveď daná sťažovateľke je neplatná a konanie o nároku sťažovateľky na náhradu mzdy a jej opätovné zaradenie na pôvodné pracovisko vylúčil na samostatné konanie;
- 19. február 1999 - zákonný sudca žiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku;

- 14. apríl 1999 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie právneho zástupcu žalovanej proti vyhovujúcej časti rozsudku;
- 20. apríl 1999 - okresný súd zaslal odvolanie žalovanej na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľky (doručené 23. apríla 1999);
- 27. apríla 1999 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu;
- 14. máj 1999 - spis bol predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní sťažovateľky;
- 11. november 1999 - krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 146/99 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu jeho predčasnosti a nepreskúmateľnosti a vec mu vrátil na ďalšie konanie;
- 27. december 1999 - spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu;
- 23. máj 2000 - okresný súd nariadil pojednávanie na 6. jún 2000;
- 6. jún 2000 - okresný súd na pojednávaní po vypočutí účastníkov konania rozhodol vec rozsudkom tak, že výpoveď daná sťažovateľke je neplatná a nárok sťažovateľky na náhradu mzdy a jej zaradenie na pôvodné pracovisko vylúčil na samostatné konanie;
- 31. júl 2000 - žalovaná sa odvolala proti rozsudku;
- 10. august 2000 - okresný súd doručoval odvolanie žalovanej na vyjadrenie sťažovateľke (jej právneho zástupcovi doručené 10. augusta 2000);
- 13. september 2000 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalovanej;
- 22. september 2000 - spis bol predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní;
- 20. september 2001 - krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 251/00 potvrdil v napadnutej časti rozsudok okresného súdu zo 6. júna 2000;
- 25. október 2001 - spis bol z krajského súdu vrátený okresnému súdu;
- 31. október 2001 - rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 606/95 zo 6. júna 2000 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 20. septembra 2001 nadobudol právoplatnosť;
- 9. november 2001 - v konaní o mzdovom nároku sťažovateľky bol vytvorený nový spis;
- 10. december 2001 - okresnému súdu bolo krajským súdom postúpené dovolanie žalovanej proti rozsudku krajského súdu z 20. septembra 2001;
- 7. január 2002 - okresný súd doručoval dovolanie žalovanej na vyjadrenie sťažovateľke (doručené jej právneho zástupcovi 9. januára 2002, sťažovateľke doručené 29. januára 2002);

- 28. január 2002 - okresný súd urgoval vyjadrenie sťažovateľky;
- 4. február 2002 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k dovolaniu žalovanej;
- 15. február 2002 - spis bol predložený najvyššiemu súdu na konanie o dovolaní žalovanej;
- 26. február 2002 - najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 17/02 dovolanie žalovanej zamietol;
- 20. marec 2002 - spis bol z najvyššieho súdu vrátený okresnému súdu;
- 24. mája 2002 - okresný súd vo veci nároku sťažovateľky na náhradu mzdy z dôvodu neplatného rozviazania pracovného pomeru a jej zaradenie na pôvodné pracovisko konal ďalej pod sp. zn. 7 C 496/02, nariadil pojednávania na 10. jún 2002;
- 7. jún 2002 - žalovaná faxom (doplnené písomným ospravedlnením 13. júna 2002) ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní 10. júna 2002, pretože podľa jej tvrdenia nebolo ešte rozhodnuté o jej dovolaní;
- 10. jún 2002 - okresný súd na pojednávaní konštatoval, že tvrdenie žalovanej, že jej nie je známe rozhodnutie najvyššieho súdu o jej dovolaní, sa nezakladá na pravde, pretože jej bolo toto rozhodnutie doručené 10. apríla 2002, následne odročil pojednávanie na 26. jún 2002 z dôvodu opätovného predvolania žalovanej;
- 26. júna 2002 - pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na neurčito s tým, že súd vyzve Okresný úrad práce v M. na oznámenie, či sťažovateľka bola v rozhodnom období nezamestnaná a či poberala podporu, a Sociálnu poisťovňu na oznámenie, či bola sťažovateľka v rozhodnom období práceneschopná. Sťažovateľke sa uložilo predložiť doklad o priznaní starobného dôchodku a žalovanej mzdový list sťažovateľky v čase, keď ju zamestnávala;
- 4. júl 2002 - sťažovateľka zaslala okresnému súdu doklad o priznaní starobného dôchodku;
- 8. júl 2002 - okresnému súdu bola doručená správa Sociálnej poisťovne (nebola práceneschopná);
- 10. júl 2002 - okresnému súdu bola doručená správa Okresného úradu práce v M. (bola evidovaná ako nezamestnaná bez nároku na podporu);
- 29. júl 2002 - okresnému súdu bol žalovanou doručený mzdový list sťažovateľky;
- 29. október 2002 - okresný súd nariadil pojednávanie na 20. november 2002;

- 14. november 2002 - žalovaná ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní 20. novembra 2002 a žiadala konať v jej neprítomnosti;
- 20. november 2002 - pojednávanie bolo po vypočutí právneho zástupcu sťažovateľky odročené na neurčito „za účelom výpočtu výšky nároku žalobkyne za sporné obdobie“;
- 4. august 2003 - právny zástupca sťažovateľky urgoval konanie vo veci;
- 14. október 2003 - právny zástupca sťažovateľky urgoval konanie vo veci;
- 15. december 2003 - okresný súd uznesením ustanovil súdneho znalca z odboru účtovníctva na vypracovanie znaleckého posudku ohľadne určenia výšky náhrady mzdy a žalovanej uložiť zložiť zálohu na znalecké dokazovanie,
- 8. január 2004 - súdom ustanovený súdny znalec oznámil, že na vypracovanie znaleckého posudku na určenie výšky náhrady mzdy sú oprávnení znalci z odboru personalistiky;
- 13. január 2004 - okresný súd zmenil uznesenie o ustanovení súdneho znalca a ustanovil súdneho znalca z odboru personalistiky (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. januára 2004);
- 22. január 2004 - ustanovená súdna znalkyňa oznámila súdu, že nebude môcť vypracovať znalecký posudok, pretože je zaneprázdnená;
- 3. február 2004 - pokyn zákonného sudcu na zaslanie spisu súdnej znalkyni na vypracovanie znaleckého posudku aj napriek jej oznámeniu z 22. januára 2004 „v jej najbližšie možnom termíne“;
- 17. máj 2004 - právny zástupca sťažovateľky urgoval zaslanie spisu súdnej znalkyni;
- 26. máj 2004 - okresný súd zaslal spis súdnej znalkyni (Ing. D.);
- 1. júl 2004 - okresnému súdu bol doručený vypracovaný znalecký posudok;
- 2. júl 2004 - okresný súd doručoval znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom (právnemu zástupcovi sťažovateľky - doručené 22. júla 2004, žalovanej 28. júla 2004);
- 9. august 2004 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému posudku;
- 4. október 2004 - okresný súd nariadil pojednávanie na 26. október 2004;
- 25. október 2004 - žalovaná sa vyjadrila k znaleckému posudku a ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní 26. októbra 2004 s tým, že súhlasí, aby sa konalo v jej neprítomnosti.

- 26. október 2004 - pojednávanie bolo odročené na 23. november 2004 s tým, že právny zástupca sťažovateľky sa vyjadrí k stanovisku žalovanej, ktoré mu bolo na pojednávaní doručené krátkou cestou;
- 22. november 2004 - žalovaná ospravedlnila neúčast' na pojednávaní s tým, že súhlasí, aby sa konalo v jej neprítomnosti;
- 23. november 2004 - pojednávanie bolo po oznámení, že sa neuskutoční z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu, odročené na 17. december 2004;
- 15. december 2004 - žalovaná ospravedlnila neúčast' na pojednávaní s tým, že súhlasí, aby sa konalo v jej neprítomnosti;
- 17. december 2004 - právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní;
- 17. december 2004 - pojednávanie bolo pre neprítomnosť žalovanej a právnych zástupcov účastníkov konania (prítomná len sťažovateľka) odročené na 17. január 2005;
- 20. december 2004 - žalovaná ospravedlnila neúčast' na pojednávaní s tým, že súhlasí, aby sa konalo v jej neprítomnosti;
- 14. január 2005 - okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej k znaleckému posudku;
- 17. január 2005 - okresný súd na pojednávaní rozhodol o mzdovom nároku sťažovateľky rozsudkom;
- 15. február 2005 - zákonný sudca žiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku;
- 7. apríl 2005 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku;
- 18. apríl 2005 - okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovanej;
- 2. máj 2005 - okresný súd doručoval odvolania na vyjadrenie účastníkom;
- 21. jún 2005 - spis bol predložený krajskému súdu na konanie o odvolaniach účastníkov.

Ústavný súd na krajskom súde zistil, že vo veci odvolania dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Na základe žiadosti predsedníčky okresného súdu z 18. apríla 2005 ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť prerokoval na ústnom pojednávaní konanom 5. októbra 2005, ktorého sa zúčastnili sťažovateľka, jej právny zástupca a podpredseda okresného súdu. Sťažovateľka a jej právny zástupca na ústnom pojednávaní

zotrvali na obsahu sťažnosti a doteraz predložených písomných prejavoch (stanoviskách). Podpredseda okresného súdu takisto zotrvával na stanovisku predsedníčky okresného súdu, že okresný súd nezavinil prierahy v predmetnom konaní.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov (...).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 496/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 C 905/91, neskôr pod sp. zn. 8 C 606/95) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (m. m. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v predmetnej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti v súvislosti so zisťovaním skutkových podkladov tak pre rozhodovanie o základe veci (táto časť konania je už právoplatne skončená dňom 31. októbra 2001), ako aj pre rozhodovanie o súvisiacich nárokoch sťažovateľky, v konečnom dôsledku to však nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania.

Doterajšia dĺžka konania nemôže byť akceptovaná aj z toho dôvodu, že vo veci, v ktorej sa namietajú prietahy, sa rieši existenčná otázka pre sťažovateľku. V týchto sporoch by mali súdy postupovať čo najrýchlejšie a najefektívnejšie. Takto však okresný súd v napadnutom konaní podľa názoru ústavného súdu nepostupoval.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci (v konaní pred okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne), ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania mala svoj podiel aj sťažovateľka najmä tým, že na okresný súd sa obrátila podaním, ktoré nebolo úplné, pričom aj kvôli odstraňovaniu týchto nedostatkov nemohol okresný súd v určitom štádiu napadnutého konania riadne postupovať v konaní. Navyše, sťažovateľka, resp. jej právny zástupca, viackrát odpovedala na výzvy okresného súdu až po urgenciách konajúceho súdu.

V tejto súvislosti už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (I. ÚS 41/02, I. ÚS 86/05). Na uvedené správanie sťažovateľky nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v období:

- od 15. februára 1993 (vznik právomoci ústavného súdu) do 1. novembra 1993 (zaslanie dožiadania obvodnému súdu), t. j. viac 8 mesiacov;
- od 28. februára 1994 (okresný súd vypočul svedka) do 10. októbra 1994 (okresný súd predložil odvolanie so súdnym spisom krajskému súdu), t. j. viac ako 7 mesiacov;
- od 26. apríla 1995 (vyjadrenie sťažovateľky k výpovedi) do 11. septembra 1995 (okresný súd zaslal vyjadrenie sťažovateľky žalovanej), t. j. viac ako 4 mesiace;
- od 20. februára 1996 (pojednávanie na okresnom súde) do 27. januára 1997 (okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. viac ako 11 mesiacov;
- od 27. decembra 1999 (vrátenie spisu z krajského súdu) do 23. mája 2000 (okresný súd nariadil pojednávanie), t. j. takmer 5 mesiacov;
- od 20. novembra 2002 (pojednávanie na okresnom súde) do 15. decembra 2003 (ustanovenie znalca z odboru účtovníctva), t. j. takmer 13 mesiacov.

Okresný súd tak v dôsledku svojej nečinnosti spôsobil prieťahy v konaní v trvaní štyroch rokov.

Obranné tvrdenie okresného súdu, že *„Rozhodujúci vplyv na priebežnosť vykonávania jednotlivých procesných úkonov mala jednak stále pretrvávajúca kritická personálna situácia na tunajšom súde, ako aj viacnásobná zmena zákonného sudcu v tejto veci (...)“*, nemôže ústavný súd akceptovať.

Nedostatočné personálne obsadenie súdu a vo väzbe na to neprimerané zaťaženie sudcov pri vybavovaní agendy, ktoré okresný súd namietal, nepredstavuje dôvody, ktoré by mohli byť interpretované inak než technické a organizačné problémy, ktoré však nemôžu ísť na ťarchu účastníka, ktorý od súdu právom očakáva ochranu svojich práv bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (IV. ÚS 58/02). V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (napr. I. ÚS 119/03, I. ÚS 160/05).

Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (m. m. I. ÚS 156/02, I. ÚS 65/04).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Keďže v posudzovanej veci už bolo 17. januára 2005 meritórne rozhodnuté, ústavný súd nepovažoval za potrebné rozhodnúť v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 000 Sk, ktoré odôvodňuje nasledovne: *„Po tom, ako sťažovateľ dostal dňa 24. 04. 1991 teraz už aj podľa právoplatného rozhodnutia súdu neplatnú výpoveď pracovného pomeru pre porušenie pracovnej disciplíny, začal sa domáhať právnymi prostriedkami, ktoré mu poskytuje právny poriadok Slovenskej republiky ochrany svojich práv a oprávnených nárokov prostredníctvom podania žaloby na OS. Skutočnosťou, že samotné konanie na OS nebolo do dnešného dňa právoplatne skončené rozhodnutím o všetkých žalovaných nárokoch, bola sťažovateľovi spôsobená nielen finančná ale najmä morálna ujma.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky a pri zohľadnení celkovej dĺžky konania (14 rokov), ale aj podielu sťažovateľky na dĺžke konania považuje za primerané vo výške 70 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania trovy.

Právny zástupca s'ťažovateľky si uplatnil nárok na náhradu trov konania v celkovej výške 22 433,48 Sk, a to za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2004 (prevzatie a príprava zastúpenia) po 5 534 Sk a dvojnásobok režijného paušálu po 136 Sk a za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (vyjadrenie z 10. mája 2004 a účasť na verejnom pojednávaní 5. októbra 2005) po 2 501 Sk a dvojnásobok režijného paušálu po 150 Sk a trovy zvýšené o 19 % DPH. Právny zástupca si uplatnil aj nárok na náhradu cestovného za cestu osobným motorovým vozidlom na verejné pojednávanie z Banskej bystrice do Košíc a späť v sume 5 009,50 vrátane 19 % DPH.

Ústavný súd s poukazom na výsledok konania priznal s'ťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2004 v sume 9 342 Sk vrátane dvojnásobku režijného paušálu 272 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb platnej do 31. decembra 2004), trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 v sume 5 302 Sk vrátane dvojnásobku režijného paušálu 300 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb – ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) po zvýšení o 19 % DPH v celkovej výške 17 424 Sk. V súlade s § 15 a § 16 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ako aj

v súlade s § 17 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov a v súlade s opatrením Ministerstva práva, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 260/2004 Z. z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách ústavný súd priznal právnomu zástupcovi náhradu ním uplatneného cestovného vo výške 3 483 Sk. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov v celkovej výške 20 907 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Vyhlásené v Košiciach 5. októbra 2005